

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 307/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Ľ. Č., nar..., t. č. vo výkone trestu, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 3 PP 62/2011 a jeho uznesením z 27. januára 2012 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 50/2012 a jeho uznesením z 5. apríla 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Ľ. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2012 doručená a 17. septembra 2012 a 10. októbra 2012 doplnená sťažnosť Ing. Ľ. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 PP 62/2011 a jeho uznesením z 27. januára 2012 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 50/2012 a jeho uznesením z 5. apríla 2012.

Sťažovateľ podal okresnému súdu 31. augusta 2011 návrh na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd uskutočnil o veci verejné zasadnutie 23. septembra 2011, ktoré odročil na neurčito na účely vyžiadania rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1 T 64/2009. Na verejnom zasadnutí konanom 23. novembra 2011 obhajca sťažovateľa predložil kópiu zápisnice o hlavnom pojednávaní Okresného súdu Prievidza z 9. novembra 2011, na ktorom bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok. Verejné zasadnutie bolo opäť odročené na neurčito. Dňa 27. januára 2012 okresný súd návrh sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd tak, že ju zamietol ako nedôvodnú.

Sťažovateľ namieta, že konanie trvalo 238 dní (od 31. augusta 2011 do 25. apríla 2012, keď mu bolo rozhodnutie doručené), pričom poukázal na § 415 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého o návrhu súd rozhodne najneskôr do 60 dní od jeho doručenia. Nedodržaním zákonom ustanovenej lehoty malo byť porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Týmto postupom došlo aj k obmedzeniu možnosti sťažovateľa podať nový návrh, pretože podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku ak bol návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka od zamietnutia, okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne. Sťažovateľ namieta, že okresný súd porušil aj jeho základné právo na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, pretože odročil verejné zasadnutie na zistenie stavu konania v inej jeho trestnej veci (skončenej odsúdením sťažovateľa až po podaní návrhu na podmiennečné prepustenie, pozn.).

Sťažovateľ nesúhlasí s rozhodnutím okresného súdu a krajského súdu, pretože podľa neho odporujú zákonnému zneniu, ako aj účelu § 66 ods. 1 Trestného zákona a § 415

Trestného poriadku a súdy pri svojom rozhodovaní nevzali do úvahy všetky skutočnosti. Podľa sťažovateľa *«V rozhodnutí súdu je rezignácia na možnú resocializáciu odsúdeného a v podstate jediným kritériom na ďalšie trestania „recidivistov“ sú jeho predchádzajúce odsúdenia.»*. Okrem toho uviedol, že rozhodnutie v jeho veci je v rozpore s rozhodovacou praxou okresného súdu a krajského súdu v obdobných prípadoch iných odsúdených, v súvislosti s čím poukázal na princíp právnej istoty ako súčasť práva na súdnu ochranu.

V doplnení doručenom 10. októbra 2012 sťažovateľ zhrnul svoje námietky takto: *„Moje vykonávacie konanie malo charakter trestného konania – súd ma spolu s prokurátorkou znovu uznali vinným. Nehodnotili výkon trestu, osobné pomery, sociálnu prognózu a ďalšie v spise uvedené skutočnosti, ktoré sa dotýkajú výkonu trestu, ale hodnotili minulosť a aj tú nie podľa zákona, lebo prihliadali na zahladené tresty (osvedčil sa) ako priťažujúcu okolnosť.“*

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. základné právo Ing. L. Č. ustanovené § 2 ods. 4 Zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – princíp prezumpcie neviny v konaní Okresného súdu Trnava sp. zn. PP3/62/2011 (správne má byť sp. zn. 3 PP/62/2011, pozn.) a Krajského súdu Trnava sp. zn. 6 To/50/2012 (správne má byť sp. zn. 6 Tos 50/2012, pozn.) porušené bolo.

2. základné právo Ing. L. Č. ustanovené § 2 ods. 7 Zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – primeraná lehota konania v konaní Okresného súdu Trnava sp. zn. PP3/62/2011 a Krajského súdu Trnava sp. zn. 6 To/50/2012 porušené bolo.

3. základné právo Ing. L. Č. ustanovené § 1 Zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – právo na spravodlivé súdne konanie v konaní Okresného súdu Trnava sp. zn. PP3/62/2011 a Krajského súdu Trnava sp. zn. 6 To/50/2012 porušené bolo.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Okresného súdu Trnava sp. zn. PP3/62/2011 a Krajského súdu Trnava sp. zn. 6To/50/20 a ukladá, aby vo veci znova konal a rozhodol v intenciách návrhov a záverov ústavného súdu a zároveň zakázal v ďalšom konaní porušovanie jeho základných práv.

5. Ústavný súd priznáva Ing. L. Č. primerané finančné zadostučinenie vo výške 178 000,00 EUR (slovom stosedemdesiatosemtisíc euro), ktoré je mu Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť Ing. L. Č. trovy právneho zastúpenia vo vykonávacom konaní v sume 410,75 EUR (slovom štyristodesať euro a sedemdesiatpäť centov) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 3 PP 62/2011 z 27. januára 2012

Pokiaľ sťažovateľ nesúhlasil s rozhodnutím okresného súdu, mal k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorým sa mohol domáhať odstránenia pochybení, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie o jeho návrhu.

Z princípu subsidiarity vyjadreného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07). Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a uznesenia okresného súdu bol príslušný krajský súd v sťažnostnom konaní, ústavný súd sťažnosť v časti, ktorá smerovala proti postupu a uzneseniu okresného súdu, odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 50/2012 z 5. apríla 2012

Podstatou sťažnosti v tejto časti je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu, že neboli splnené podmienky na vyhovenie jeho návrhu na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Ústavný súd posúdil námietky sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru v súlade so svojou ustálenou judikatúrou, podľa ktorej nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi

ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05).

Podmienky na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sú ustanovené v § 66 ods. 1 Trestného zákona tak, že odsúdený musí spĺňať formálne podmienky (zákonom ustanovená doba povinnosti vykonať určitú časť trestu odňatia slobody) a súčasne materiálne podmienky (správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody a pozitívna prognóza vedenia riadneho života v budúcnosti).

Ústavný súd vo svojej judikatúre v obdobných veciach uviedol, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmiennečne prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, na ktoré súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy (napr. IV. ÚS 53/08, IV. ÚS 219/2012).

Sťažovateľ nesúhlasí s tým, že všeobecné súdy prihliadli pri zvažovaní pozitívnej prognózy jeho spôsobu života po prepustení aj na jeho predchádzajúce odsúdenia a predovšetkým ostatný rozsudok Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1 T 64/2009 z 9. novembra 2011, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania troch trestných činov podvodu a trestného činu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla, za skutky spáchané od decembra 1999 do mája 2005. Krajský súd v podstate konštatoval, že odhliadnuc od všetkých ostatných okolností, ktoré vzal do úvahy pri hodnotení, či sú splnené materiálne podmienky na prepustenie sťažovateľa, samotné jeho konanie počas šiestich rokov, v priebehu ktorých páchal túto trestnú činnosť, preukazuje, že nešlo o ojedinelé porušenie spoločenských noriem postihované podľa Trestného zákona, ale dokazuje jeho sklony k páchaniu prevažne majetkovej trestnej činnosti, a preto nemožno prijať záver, že došlo k naplneniu účelu trestu, a nemožno reálne predpokladať, že sa sťažovateľ po prepustení nedopustí obdobného protiprávneho konania. Sťažovateľ nesúhlasí

s týmto záverom aj z toho dôvodu, že riaditeľ ústavu na výkon trestu vo svojej správe odporučil jeho prepustenie.

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní sťažnosti skúmal, či krajský súd pri svojom rozhodovaní zväzil všetky skutočnosti zistené počas konania (ktoré svedčia v prospech, ako aj v neprospech sťažovateľa) a zrozumiteľne odôvodnil, prečo v medziach legálnej možnosti (nie povinnosti) prepustiť sťažovateľa na slobodu považoval jeho pozbavenie osobnej slobody v rozsahu právoplatne uloženého trestu odňatia slobody aj naďalej za dôvodné.

Podľa názoru ústavného súdu sú úvahy krajského súdu vyjadrené v napadnutom uznesení logické a legitímne. Krajský súd vychádzal z komplexného zistenia a hodnotenia skutkového stavu, na ktorý aplikoval príslušné právne normy spôsobom zachovávajúcim ich zmysel a účel. Ústavný súd preto nepovažuje uznesenie krajského súdu za arbitrárne ani za zjavne neodôvodnené. Uznesenie krajského súdu nevykazuje známky svojvôle pri rozhodovaní, a preto ním nemohlo dôjsť k porušeniu žiadneho základného práva alebo slobody sťažovateľa. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným.

Ústavný súd preto odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru zbytočnými priet'ahmi v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 PP 62/2011 a v postupe krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 50/2012

Sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v konaní o jeho návrhu na podmienené prepustenie s poukazom na skutočnosť, že konanie trvalo dlhšie ako zákonom ustanovených 60 dní.

Ústavný súd, reagujúc na argumentáciu sťažovateľa, uvádza, že samotné rozhodnutie o návrhu po uplynutí lehoty 60 dní od podania návrhu neznamená automaticky aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pokiaľ konajúce súdy mali dostatočný dôvod ospravedlňujúci odročenie rozhodnutia na termín presahujúci uvedenú lehotu.

Ústavný súd však nemohol skúmať, či okresný súd a krajský súd postupoval v konaní v súlade s požiadavkou urýchleného prerokovania veci, a to s poukazom na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej aj zistenie, že v konaní pred príslušným orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval sťažovateľom označené základné právo alebo slobodu, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte mohlo trvať, čo je spravidla vylúčené po právoplatnom skončení konania.

Sťažovateľ namieta zbytočné prietahy spôsobené postupom okresného súdu a krajského súdu v konaní v čase, keď bolo konanie o jeho návrhu právoplatne skončené a bolo mu doručené uznesenie krajského súdu, t. j. v čase, keď už postupom okresného súdu a krajského súdu v namietanom konaní nemohlo dochádzať k porušovaniu ním označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2013